

Pårørendesamarbejde på botilbuddene
i Området for Voksne med Udviklingshæmning i
Region Nordjylland

OMRÅDET FOR VOKSNE MED
UDVIKLINGSHÆMNING - SØDISBAKKE
- i gode hænder

På botilbuddene i Området for Voksne med Udviklingshæmning – Sødisebakke, har vi et ønske om løbende at udvikle samarbejdet mellem borgere, pårørende og medarbejdere.

Pårørende spiller en betydningsfuld rolle i de fleste menneskers liv. Det er derfor helt afgørende med gode rammer som understøtter både samværet mellem borgerne og deres pårørende samt samarbejdet mellem de pårørende og medarbejderne. Rammer som bl.a. skal medvirke til at sikre, at samarbejdet foregår med borgeren som omdrejningspunkt og i selvfølgelig respekt for borgerens selvbestemmelsesret.

Når vi med denne pjece kaster lys på vores tilgang til samarbejdet, sker det således i ønsket om at styrke samspillet og sikre et velfungerende samarbejde - med åbenhed og inddragelse som helt centrale nøglebegreber - til glæde for borgerne, de pårørende og medarbejderne.

Det er vores håb, at de 5 principper, der er fælles for hele området, vil medvirke til at skabe et tillidsfuldt afsæt, der kan konsolidere og videreudvikle et stærkt pårørendesamarbejde. I tillæg til vores fælles indsats, vil vi også løbende arbejde lokalt med omsætning og evaluering af principperne på vores forskellige afdelinger.

Vores principper for det gode pårørendesamarbejde

1. Vi ser pårørende som en vigtig aktør i borgerens liv
2. Vi tager initiativ til gensidig forventningsafstemning
3. Vi skaber rammer for fællesskaber
4. Ledelse er en initierende og vedligeholdende drivkraft i pårørendesamarbejde
5. Vi lærer løbende og udvikler pårørendesamarbejdet

Principperne er blevet til på baggrund af en pårørendeundersøgelse i 2021, der gav os et ærligt indblik i pårørendes syn på botilbuddene og pårørendesamarbejdet. Et pejlemærke i processen har dermed været de pårørendes ideer til forbedringer heraf.

Pårørendesamarbejde udgør for os et naturligt grundlag for vores arbejde i overensstemmelse med vores pædagogiske tilgang Gentle Teaching¹ samt vores egne² og regionens værdier³.

Denne pjece henvender sig til pårørende, borgere, medarbejdere og andre, som har en rolle i borgerens liv. Intentionen er, at den vil komme til at leve og fungere som en spejling af og en guideline for vores tilgang til samarbejdet med pårørende.

¹Gentle Teaching er en psykologisk baseret filosofi og pædagogik med fokus på fællesskab og samhørighed. Du kan læse mere på sodisbakke.rn.dk

²Områdets værdier, lære, imødekomme, fællesskaber og engagement, blev beskrevet i 2009, se "LIFE: Værdier i virkeligheden", <https://sodisbakke.rn.dk/om-soedisbakke/vaerdigrundlag>

³Specialesektorens og Region Nordjyllands fælles værdier er Indflydelse, Tillid, Ordentlighed og Professionalisme (ITOP), <https://rn.dk/om-region-nordjylland/strategier-og-politikker/personalepolitikker>

1. Vi ser pårørende som en vigtig aktør i borgerens liv

Mange pårørende er tæt forbundne med borgeren i deres fælles livshistorie. Den pårørende kan have indsigt gennem det levede liv med borgeren, som sammen med medarbejdernes faglige perspektiver, kan skabe og understøtte borgeren i at opleve sammenhæng i hverdagslivet og i livet som helhed⁴.

Vi er derfor imødekommende over for pårørendes forslag til, hvad der glæder borgerne og hvad der støtter borgerne i svære situationer. Det betyder, at vi byder viden om borgerne velkommen, og med åbenhed og nysgerrighed arbejder på at engagere de pårørende i vores fælles opgave: At skabe et godt liv for borgerne.

Medarbejdere og pårørende har *forskellige* roller i borgerens livsverden, og en afgørende *fælles* interesse i at bidrage til at udvide rummet af handlemuligheder, så borgeren kan leve sit liv baseret på egne valg.

⁴Schwartz, I. (2012). Samarbejde med pårørende ud fra borgernes perspektiver. *Udvikling. Tidsskrift om udviklingshæmmede*, (4), s. 27-37. Se også Dreyer, M. (2019). Pårørendesamarbejde: Konflikternes holdeplads. *Socialpædagogen Online*. 12-2019.

Det betyder konkret:

- At vi skal afsøge og understøtte at pårørende kan inddrages i borgerens liv, - dette med respekt for borgerens integritet og selvbestemmelse.
- At vi i hverdagen vægter, at det er vores ansvar, som fagprofessionelle, at invitere nære pårørende til dialog med udgangspunkt i en gensidig anerkendelse og respekt for hinandens forskellige roller.

I tilfælde, hvor vi ikke måtte være enige i de pårørendes forslag til, hvad den gode hverdag er for borgeren - i forhold til dennes ønsker til eget liv - vil vi fortsat invitere til dialog, hvor vi i fællesskab kan udforske forslag og tanker, som kan vise sig meningsfulde i borgerens liv. Vi er bevidste om vores professionelle rolle, hvorfor vi i tilfælde af manglende enighed med pårørende, påtager os ansvaret for at tydeliggøre og italesætte vores forskellige roller og bidrage til forventningsafstemning.

Udgangspunktet er altid, at pårørende er en vigtig aktør, der kan bidrage med viden om borgernes interesser, ønsker og erfaringer, hvorudfra vi sammen kan arbejde med at støtte borgernes livsførelse, selvstændighed og livsudfoldelse.

2. Gensidig forventningsafstemning

Grundstenen til det gode samarbejde starter allerede, når en borger flytter ind i sin bolig. Vi sætter derfor tidligt ind med kontakt og gensidig forventningsafstemning, ligesom vi følger op med løbende forventninger med borgeren og dennes pårørende. Dialogen sker med afsæt i den indgåede aftale med kommunen.

Tiden op til indflytning kalder på en særlig opmærksomhed og kan opleves udfordrende for både borgeren og pårørende. Nogle kommer med tidligere erfaringer, som kan påvirke pårørendes forventninger til et kommende samarbejde. Det fordrer en ekstra årvågenhed og nærværende indsats fra vores side, hvilket vi har fokus på og en skærpet opmærksomhed omkring.

Det betyder konkret:

- At vi tilbyder en indflytnings samtale, hvor vi sammen kaster lys på vores forskellige roller i at understøtte borgeren i en selvstændig livsførelse med de funktionsnedsættelser og udfordringer der gør sig gældende .
- At vi er nysgerrige på de pårørendes tanker om deres rolle, og på deres ønsker til inddragelse og samarbejde med botilbuddet, ligesom vi går langt for at imødekomme og realisere disse, indenfor de givne muligheder.
- At vi anskuer den indledende forventningsafstemning som en investering, der skal sikre fundamentet for en tillidsfuld fremtidig relation mellem borger, pårørende og botilbud.

Pårørende har forskellige ønsker, krav og behov for viden om botilbuddet og borgerens liv på botilbuddet. Vi tilbyder i den sammenhæng pårørende information og viden om botilbuddet, den pædagogiske tilgang og hverdagen gennem eksempelvis vores hjemmeside, nyhedsbreve, mails og temadage under hensyntagen til, hvad der lovgivningsmæssigt må deles. Vi er derfor undersøgende på, om pårørende kender til eksempelvis værgemål, selvbestemmelsesret, tavshedspligt, økonomi og procedurer for visitation. Vi henviser tillige til foreninger og andre mulige aktører, der kan hjælpe pårørende til at opnå yderligere ønsket viden.

3. Rammer for fællesskaber

Fællesskaber mellem pårørende kan støtte de pårørende i deres rolle som netop pårørende, både ved at bidrage med viden og læring samt gensidig støtte i forhold til den følelsesmæssige og psykiske belastning, der kan knytte sig til at være pårørende til en borger med et handicap.

Det betyder konkret:

- At vi skaber rammerne for fællesskaber, som inddrager de pårørende, og er i den forbindelse afsøgende på, hvilke fora der kan understøtte vores samarbejde med pårørende og samvær pårørende imellem.
- At vi, efter aftale med de pårørende, tilbyder at skabe kontakter mellem pårørende, ligesom vi gerne stiller lokaler til rådighed for eventuelle møder.

Vi tror på og har erfaring for at borgerens identitet styrkes ved, at oplevelser deles med både pårørende og medarbejdere. Derfor tilbyder vi, i det muliges omfang, pårørende inddragelse og deltagelse i områdets og botilbuddets arrangementer, da det medvirker til at skabe sammenhæng i borgernes liv og fælles glædesstunder, – også gerne med pårørende som frivillige.

Et eksempel herpå er Sødisebakke Festival, der som et kulturelt samlingspunkt bidrager til fællesskab på tværs af medarbejdere, pårørende, borgere og omgivende lokalsamfund.

Et andet eksempel kan være vores samarbejde med borgeren og de pårørende om, hvorvidt og hvordan borgeren gerne vil afholde fejring, traditioner og højtider. I overensstemmelse med borgerens ønsker hjælper vi derfor borgeren til, sammen med dennes pårørende, at afholde borgerens fejring, samt støtter borgeren i at fungere som vært ved besøg i borgerens hjem.

4. Ledelse som initierende og vedligeholdende drivkraft i pårørendesamarbejde

Ledelsen viser naturligt vejen for et velfungerende pårørendesamarbejde og sætter det på dagsordenen i såvel konkret som i overført betydning. Det betyder:

- At vi informerer pårørende om ledelsens rolle og ansvar på forskellige niveauer, så pårørende er klar over, hvor de kan henvende sig, hvis de har spørgsmål eller ideer relateret til borgernes liv på vores botilbud.
- At ledelsen systematisk - i tæt samarbejde med medarbejderne - arbejder med at omsætte og implementere vores 5 principper for et godt pårørendesamarbejde i praksis.
- At vi arbejder med fokus på at få etableret, løbende følge op på og fastholde et stærkt pårørendesamarbejde med borgeren i centrum herfor.

5. Løbende læring og udvikling af pårørendesamarbejdet

Vores tilgang til pårørendesamarbejdet er en dynamisk størrelse, der kontinuerligt er under udvikling og fortløbende kræver vores opmærksomhed. Det betyder konkret:

- At vi i hverdagen sparrer fagligt og reflekterer med hinanden i forhold til pårørendesamarbejdet som et værdifuldt tema i borgernes liv.
- At vi giver pårørende mulighed for at deltage på møder hvor det vil være relevant i forhold til konkrete temaer med henblik på fælles læring og erfaringsudveksling
- At vi er opsøgende i forhold til kompetenceudvikling, som styrker vores tilgang til pårørendesamarbejde og vores forståelse af pårørendes rolle og betydning i borgernes liv.

Pjecen er udarbejdet i et samarbejde mellem Speciaalsektoren og DEFACTUM, Region Midtjylland på baggrund af en pårørendeundersøgelse gennemført af DEFACTUM i 2021

Marts 2022